

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 201.— Diumenge 19 de Juny de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrecs públichs; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los plets y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Los russos y'l japonesos

Comparacions dels dos belligerants pera deduirne la pròxima desfeta

Al començar la guerra entre la Russia y'l Japó varem ésser d'opinió que la victoria fóra pera'l japonésos, contra'l parer dels que's decanavan a favor dels russos: los uns per simpatia, perquè són los aliats de la Fransa republicana; los altres per doble motiu de la simpatia que han tingut sempre a la Russia, per sa forma de govern absoluta y per formar part de las filas de son exèrcit, lo primogènit de l'*Augusto Señor*; yls demés, per l'idea que tenen de la potència numèrica de l'exèrcit de dit imperi, com si ab això n'hi hagués prou, y entre aquests últims, hi ha que comptarhi, ab raras excepcions, als militars d'Espanya.

Al sostindre sempre questa opinió basavam en lo concepte que tenim format de l'exèrcit de l'una y l'altra nació, demostrat pels fets esdevinguts d'uns quants anys a n'aquesta part, o sia desde la campanya de Prussia contra l'Austria, desde la qual pot dirse quel'Art de la guerra's va convertir en verdadera Ciència de la guerra, y aquesta és la que guanyá als austriachs, als francesos, als grechs, als xinos y avuy vens als russos.

Quan en la guerra de Prussia contra l'Austria, sigüé la darrera venuenda, molts no van saber veure la superioritat que la primera tenia en organiació y direcció, sinó que van atribuirho al nou armament dels fusells d'agulla, y calgué que vingués lo desastre de Fransa, pera que's convencés tothom de la gran superioritat intel·lectual dels alemanys en la direcció y perfectíssima organiació de tots los elements del seu exèrcit, que va fer que, ab una àpida campanya, quedés desfet tot lo poderiu de l'espasa de Fransa, tant temuda per totes las nacions d'Europa, que sembla que cap s'atrevia a moures sens lo seu permis. Y si bé hi hagué alguns, que no veient may las cosas a fondo, sinó lo extern, atribuiren també aquesta última victoria a la nova artilleria, la majoria se convençé ja de la gran diferencia que hi havia entre l'exèrcit alemany y'l dels altres països; sobre tot la Fransa, que se donà desseguida compte de la veradura causa de la seva caiguda y emprengué ab l'idea de la *revanche*, la reorganiació de tots los organims, tant civils com militars, de la seva nació, comensant per l'instrucció pública, ab la que ha infiltrat als seus fills un conplet coneixement del seu país y'l dels seus veïns, de lo que tan faltats n'estavan, y que ha donat loch a que, malgrat son esperit de revenja, vegin y's convenisia, lo difícil que's havia d'ésser allavors y es encara, lo cumpliment d'aquestes ridicolles amenassas d'anar a Berlin!!

Després de la derrota dels francesos y de la constant amenassa de la Triplice, que com a espasa de De-mòdols ha estat sempre sospesa y prompte a caure sobre la Russia, si questa ajudava a la Fransa en lo cas de que s'atrevis a portar a cap lo desquit, «qué han fet los russos?... jan qué s'han distingut los russos en l'avans y perfecció del seu exèrcit?... quin cambi han adoptat en lo seu modo tradicional de guerrejar?... La campanya de 1877 contra'l turchs, es a dir, set anys després de la gran lliusso donada per l'Alemanya, nos ho diu prou; veymo-ho.

Declaran la guerra a Turquia'l 24 d'Abril, vintiquatre horas després de haver romput ja las hostilitats, sens previ avis, (lo que pot servir de con-

testació als qui han censurat lo procedir del Japó contra la Russia, que cap escrupol ha tingut may en respectar lo dret de gents), y atravesant la frontera, s'havían internat ja més de cent kilòmetres ab gran sorpresa de la Rumania, aliada seva, puig que son govern no havia aprobat encara'l conveni ab Russia pera aquesta campanya.

En vista de tal precipitació, el príncep Carles de Rumania va anar a ocupar inmediatament las posicions de Giurjevo y Oltenitza, abans de que se'n posessionessin los turchs, y d'això, gràcies a aquesta previsió y al talent militar de l'esmentat príncipe, va poguer utilitzar la Russia pera passar lo Danubi, ab la sola pèrdua de 768 homes entre morts y ferits, entussiasmant tant al Czar la victoria, que abraçà als generals y's cantà un *Te-Deum* a l'iglesia de Sistova. Comparis ara lo pas d'aquest gran riu, defensat per desprevigudas forsas, no preparadas encara pera la guerra, ab lo pas del Yalú pels japonésos, defensat com ja se sab avuy per una forta divisió russa, enterada de que d'un dia a l'altre podia ésser atacada, y qual èxit s'ha volgut escatimar, com si no hagués sigut més important lo fet en si y de tanta trascendència baix lo punt de vista estratègich, com lo pas del Danubi!!

Passat aquest riu, avansa'l general Gurko ab 5 brigades de caballeria, 10 batallons d'infanteria y 5 baterías d'artilleria, atravesant rápidament los Balkans pel pas d'Hankoi defensat per.... 300 turchs, y per la part de Kasanlik ataca de revés lo célebre pas de Chipka, que havian abandonat ja's turchs. Aquestas correrías y attachs de posicions no defensadas, provar la precipitació y la falta preliminar de reconeixements ab que obravan los russos, lo que's costà ben car, puig que refets los turchs y dirigits pels nous generals, entre ells Osman Bajá, que va ésser el verdader heroe d'aquella guerra, obligaren als russos a perdre tot lo terreno que havian guanyat tant depressa y per sorpresa, atrinxerantse després dit general a Plewna ahont los russos, confiats com sempre en la forsa del número, anaren a atacarlo y foren rebutjats ab pèrdua de la tercera part de la gent, donantse's cas de que atacaven las brigadas sens combinació las unes ab las altres.

Aquesta derrota va fer perdre la serenitat del general en quefe y de la major part de l'Estat Major rus que, volgurent mantenir l'honor del seu exèrcit, ab tanta impaciencia atacaren altra volta'l campament pera prendre'l per assalt, que foren novament rebutjats ab pèrdua de 7.300 homes. En vista d'aquesta desfeta, lo gran duc Nicolau, pera evitar un desastre de l'exèrcit rus, implorà l'ajuda del príncipe Carles de Rumania, a qui devian lo bon èxit del pas del Danubi y havian despreciat, gelosos de la vanagloria y supremacia russa, y li diguè que l'emperador y ell desitjavan veure'l, arribant dit príncipe lo dia 28 d'Agost al quartel general rus, ahont l'esperaven ab impaciencia. Allí se li exposà la situació crítica de las forsas russas, la tardansa ab que arribarien los reforços que s'esperavan de Russia y se li proposà'manjo en quefe de l'exèrcit, qual càrrec dubtós acceptar per la responsabilitat que contreya, cas d'un fracàs; però, havent insistit l'emperador, qui li diguè que tenia completa confiança ab ell, puig que ja'l 1.er de Juny, en lo gran consell de guerra, havia exposat lo plan de las operacions que's devian seguir y

que s'havían convensut de l'erro comès de no haverlo complert, hi accedi per fi, ab la condició de que's generals russos havian d'estar a las sevas ordres; exigència que no refusaren devant de l'apurada situació en que's trobaven, y fins li regalà'l mateix Czar la seva tenda de campanya.

En aquest entremixit los turchs havian fet recular als russos uns 20 kilòmetres, y'l príncipe Carles, després d'haver fet un reconeixement devant de Plewna ab lo seu Estat Major, acordà avansar en tota la línia y pendre los aliats novas posicions, lo que's feu lo 4 de Setembre. Una petita victoria obtinguda pel general Skobelev incità altre volta a l'Estat Major rus a que's donés inmediatament un altre assalt, a lo que s'hi negà'l príncipe Carles, que digué devia posar-se un siti en regla essent necessaris 100.000 homes; però no pogueren contenir l'impaciencia dels russos y no volguren tampoch que dubtassen del seu valor y'l de l'exèrcit rumà, va consentirhi.

A la nit, donchs, del 6 al 7, se bombejà'l campament de Plewna presenciantlo el mateix Emperador; y'l dia 8, pera facilitar l'èxit de l'atach, va apoderar-se ab molta valentia d'un redupte quals fochs molestaven molt; produint tant gran impresió al quartel general rus, que concedí l'Emperador mateix 50 creus de Sant Jordi a aquellas tropas. Lo 10 de Setembre, sant del Czar, se donà l'assalt, anant los rumans a la vanguardia, y la columna russa que devia apoyarlos, va extraviarse de camí, per lo que va arribar ab retràs, si bé va poguer pendre part a l'assalt del redupte de Grivitzia. Aquesta acció, que no modificà essencialment en res la situació dels aliats, costà la pèrdua de 16.000 russos y 5.000 rumans. Allavors, la major part de l'Estat Major rus, va ésser d'opinió de retirar-se, a lo que s'hi oposà'l príncipe Carles, qui's reformà en lo plan de que devia sitiarse Plewna en tota regla, y estanhi conformé'l general Totleben, a qui s'havia fet venir de Russia, se feu definitivament ab 125.000 homes, dels que 35.000 eran de l'exèrcit de Rumania.

Durant los treballs d'aquest siti va demostrar la superioritat de l'organiació dels rumans; puig que'l mateix gran duc Nicolau se vegé obligat a suplicar al príncipe Carles que disposés la construcció de redutes iguals que's que tenien los rumans, pera les tropas russas, quinas posicions estaven al descobert; confessant lo mateix general Skobelev que, molta part dels desastres dels assalts los atribuía a que las trinxeras las havian tingut que ferlas ab las puntes de las bayonetes y utilitzant com a pals fins las eynas de cuina!

En fi, després de l'intimació feta'l 12 de Novembre pera la rendició de Plewna, que va ésser refusada, intentaren los turchs lo 10 de Desembre una sortida a la desesperada, arribant a rompre la primera y segona línia de defensa russa y poch faltà pera rompre la tercera, última que quedava, si la forsa restant dels turchs no hagués rebut ordre de no mours fins dues hores després d'haverse romput lo foch, puig no's creyan que tant prompte fossin arrollades las línies russas. A l'adonar-se'l rumans d'aquesta embestida dels turchs, atacaren contra aquests y en una sèrie de derrotas los hi feren 8.000 presoners y lograren ésser los primers a entrar a Plewna. Osman Bajá, després d'esperar en va'l reforç de las tropas que havia deixat, al saber que aquestas havien sigut derrotadas pels rumans, resolgué la retirada, essent ferit d'un casco de granada; y mentre lo curaven va rebre l'intimació de rendirse incondicionalment, y després de dirigir algunos paraules a, metge, sens pronunciarne cap més entrega l'espasa d'honor que li havia regalat lo Sultà.

Al dia següent feren l'entrada triomfal a Plewna l'Emperador, lo

gran Duch y'l príncipe Carles a qui li conferí'l Czar la més gran distinció que's coneix a Russia, y'l gran Duch Nicolau va escriurerli una carta donantli las gràcies y reconeixent que *tants brillants resultats se devien a l'exèrcit rumà* y a l'estímul que las tropas havien rebut d'ell. Lo mateix general Totleben, en la seva Memoria sobre la guerra, diu: que'l recor d'aquesta obra, quedaria sempre gravada al seu cor per l'abnegació que va saber inspirar a tots los que com ell, havien tingut la ditta de treballar al seu costat.

De manera, que la glòria de Plewna, lo fet més memorable y important y que va decidir l'èxit d'aquesta guerra contra Turquia, pot dirse que se deu per complert a la valentia y meller organiació de l'exèrcit de Rumania a las ordres del príncipe Carles qui va treurer del fanch y salvà. l'apurada situació en que's trobaven los russos, confessada per ells mateixos... No!... no tots varem confessar y reconeixer la seva inferioritat. Hi va haver un general que en l'obra *Ullada retrospectiva crítica sobre la guerra russo-turca*, després de varis contradiccionis, ve a dir que los rumans serviren d'estorb a Plewna, perquè'l russos ho hagueren pres per assalt, y aquest és *nada menos que'l general... Kuropatkine!!* qual nom és pronunciat avuy per tot lo món, com a general en quefe de l'exèrcit rus en l'actual guerra contra'l Japó.

Ja havèm vist, donchs, lo que va donar de sí la potèntia Russia en direcció, organiació y fins en valentia, durant la guerra de 1877, és a dir, set anys després de la gran desfeta de Fransa, desde la qual data l'afany de transformació del modo d'ésser de tots los exèrcits; puig que's va veure en la necessitat de demanar auxili a una aliada tan petita com la Rumania que sols comptava ab un exèrcit de 50.000 homes, que res representaven al costat dels innombrables exèrcits de la Russia. Y és que sempre ha refiat no més que de la forsa del número, com diu'l general Fadeyev en l'obra *Poderiu Militar de Russia*; y aquesta nació que tan inferior va mostrarse en aquella guerra, tossuda ab la seva obsessió y defectes de sempre, provoca per la seva gran ambició de domini, l'actual guerra contra'l Japó, d'una culptura, superioritat y avens tan gran en tots los rams del saber humà, lograt y portat a cap ab una decisió, fermesa y constància tan admirable, que no hi ha precedents en l'història, com no sia en l'època de Pericles, en temps de l'antiga Grecia!

Anyadiui a la pèrseverancia que ha tingut lo Japó en la seva reorganiació y que l'ha posat a l'altura de las més avansadas nacions d'Europa, la qualitat propia d'aquella rassa, de fixarse fins en los més petits detalls tot lo que observa y estudia, al contrari de molts pobles d'aquí que sols veuen lo superficial, sens fixar y profundizar gaire, y no serà d'estranyar que las seves observacions y estudis aplicats a la guerra, junts a las seves aptituds especials, hagin fet que poseeixin un armament més perfeccionat y superior al dels russos, y que son exèrcit, (que ja en la guerra contra la Xina, demostrà estar ben dirigit y molt ben organisat, fins a l'extrem de portar cada brigada una secció ab lo corresponent material de fotografia, pera las exploracions y reconeixements), no tingui ja res que envejar a la mateixa Alemanya, qual exèrcit se considera'l més ben organitzat del món, comptant ab una oficialitat molt instruida, sortida de las millors escoles militars d'Europa y dels Estats Units del Nort Amèrica y un Estat Major educat y instruit baix la direcció del general Kawakami, a que's senyala com lo Moltke dels japonésos.

Un poble que s'ha posat a tal altu-

ra y que compta ab un personal militar lluidíssim y ab diplomàtics intel·ligents, observadors y astuts, no és estrany que a l'estudiar los organims y recursos de la Russia ab lo talent, tacte y astucia ab que ho feuen a Xina un any abans de la guerra ab ella, los dongoi'l convenciment, com ja han fet públich en varis interviews, de que l'organiació y poderiu de la Russia és molt fictici, y que l'Europa quedaria sorpresa de la facilitat de la seva desfeta. Això, dirán alguns, són fanfaronerias dels japonésos; però no són menys grans las dels russos, al dir que's

seràn complertament destròssats, sens que puguin reembarcarse, ni retrocedir cap a la Corea, que serà presa, y desde aquí anirà Kuropatkine ab part del seu exèrcit a Tokio mateix a firmar la pau!... és dir, sempre al cap l'obsessió tradicional de la forsa abrumadora del número, destriñtho, xafantho y assaltantho tot... com a Plewna!

Y pensar que hi hagi encara qui reflexioni tan poch, que s'empai com la cosa més fácil del món, l'aniquilar, destruir y fer desapareixer un exèrcit de més de 300.000 homes, ben dirigits y perfectament organitzats y armats, en un país quins habitants, germans de rassa dels japonésos, no poden menys que prestar-los totas las facilitats possibles, sabent que de son triomf ha de quedar deslliurada la Manxuria de l'usuració dels russos, que aprofitaren l'insurrecció dels boxers pera anarla ocupant militarment y fer-sen amos, per l'espiritu invasor que's domina!

G. S.

Tarragona 14 de Juny de 1904.

Honrèm l'idioma

Anys enrera, no'n fa pas molts, hi havia a Catalunya, sobre tot en las poblacions d'alguna importància, un verdader despreci envers l'idioma català. S'avgonyian de parlarlo en públich los qui en privat no usaven altra parla, y donava pena veure los esforços que feyan alguns ciutadans ipera no passar per salvatiés! sense conseguir, a pesar d'això, més que destrassar la *armoniosa lengua*.

Ab més o menys ignorància, ab més o menys recansa, lo de que'l català era un dialecte bast, inculte, era admès casi per tothom. Sense protecció, sense ensenyansa gramatical de dit... dialecte!, y, lo que és pitjor, sense desitj d'abduas coses, poch a poch s'anava deixant l'ús del català reconegut als pobles, a l'interior de las casas, o abandonat a l'obrer. Més encara, l'ridicol era més gròs; aqueix obrer, lo de la ciutat y'l del camp, també ficava a la forsa en sas conversas mots castellans barbament pronunciats y moltas vegadas sense venir a tom. Potser creyan també que ab tan poch cost passavan de salvatiés a civilisats.

Afegiuhi un criminal propòsit de olvit de nostra història, fomentat per nostres governants, fent historias de Espanya novelescas, ampulosas, des del casament de Ferran ab Isabel, detallades y més novelescas encara ab tot lo que fa referència al regne de Castella desde'l seu origen; dedicant curtas ratlles, suprimint grandiosos fets, y relatant d'altrars a corre-cuita y ab quatre paraules ab tot lo que se refereix a la tipica, extraordinaria y exemplar història de Catalunya, y tot sumat, se pot comprender aqueixa, com vergonya d'enrañar català.

Auy está demostrat, y és cregut pels bons catalans que desde l'unió de las dues corones va Catalunya cap per avall, y que unes vegadas a las bonas y altras ab garrotadas, més de las segonas que de las primeras, s'ha conseguit, fin ara, no rompre aquesta unió, que's fa responsables de tanta iniquitat com ha comès l'Estat espanyol, iniquitats que no's troban

en nostra història. Resultat: que hem sigut absorbits per aniquilar-nos, per destruir-nos, per fer-nos olvidar nostra nacionalitat.

Naturalment que'l concepte d'idioma y de dialecte no s'ha inventat ara, que'l posselan quants se dedicavan a estudis formals d'història, de filologia, d'etimología. Però que no havent-hi rebelion a admetre lo de dialecte no hi havian disputas. Existia l'atmòsfera de despreci y ja n'hi havia prou.

Però fa una temporada, gracies a Déu, que sembla que això s'acaba; molt tenim que remerciar als mateixos castellans d'aquesta resurrecció de l'idioma català, ja que últimament n'hi han hagut que han extremat la persecució, treballant pera nosaltres. Lo gran Romanones no'n deixarà mentir.

Més de vuitanta periòdichs en català's publican a Catalunya, científichs, artístichs, polítichs, literaris... et cetera. Homes que valen en tots los rams del saber hi colaboren; los Ateneus obran-sas portas a la nova, esplèndida y redemptora corrent; de tot arreu s'axeca l'espiritu del nostre poble y la dolsa, dolssíssima y estimada parla, és respectada y enlairada per tothom. Arreu se l'anomena idioma; així ho proclaman pública y solemnement, lo Rey, lo President del Consell de Ministres. S'usa oficialment a l'Acadèmia de Jurisprudència de Barcelona; n'ha creat catèdras Alemany; assisteix y és premiada als Jochs Florals de Colonia; la fa aclamar Borrás a Madrid...

Nosaltres, com a catalans, tenim obligació d'honorar-la. Barcelona, Girona, Lleida tenen Jochs Florals, és doncs, precis ferne a Tarragona. Nosaltres també l'estimem, també parlém ab llegítim orgull l'idioma català.

PERE MARTELL.

Festas de dos pobles

Y si'l torín estava de gom a gom, ni una agulla cabia al teatre; perquè si's papers dels cantons, ab lletras de pam vermelles y dauradas, anunciaven gran corrida de toros a la Plaça, a cau d'orella y ab veu potent, de paraula y per escrit, los aimants de l'Art feya temps que pregonyaven als quatre vents lo concert que l'Orfeó dava aquella mateixa tarda al Teatre.

¡Cap als toros! ¡Cap al concert! Y si al teatre no hi cabia ni una agulla lo torín estava de gom a gom.

Demunt las més altas filades de mahóns de les parets de la Plaça volejava, esfilagarsada, desllustrada bandera com a senyal de festa, de una festa bárbara y estranya a la nostra terra; y a l'entorn de rica y artística senyera, símbol gloriós de la Patria, en la sala del teatre, acoplats per l'amor joves y vells, homes y donas, comensava'l concert musical, llenant valentament a l'aire, regalant los oídos ab dolsuras de mel, embolcallant lo còs ab suau y armònic remoreig.

Al demunt dels nostres cants aixequèm una senyera que'l farà més triomfants....

Al mateix temps en la Plaça de Toros, lo públic entusiastam cridava ab udols de fera, aplaudint a un toro que escravava l'arena, coronat son cap per las tripas de un caball que cego y adolorit, emprenen frenètica carrera, s'estrellava contra'l fustam de la placa esquitxant ab gotas de sanch y bocins de cervell al poble que démanava amenassador más cabaallos, más cabaallos, mentre en lo teatre continuava ab religiós silenci, ab fervorós reculliment:

¡Oh bandera catalana!
Nostre cort t'és ben fidel,
Volarás com au galana
pel demunt del nostre anhel....

«Completamente huído, el segund de la tarde, y en medio de un fenomenal escàndalo, hace la pelea en varas que se compuso de tres reflores indecentes.»

Si bé tothom al teatre sabia que las veus eixian del chor hermós, de l'esencari se sentian devallat, com suau rosada, los sòns combinats maravillosament de l'armonia ab la melodia y, embadalits, arrobat los sentits fruïam ab delicia celestial l'alegria cansó:

Al veure despuntar
lo major lluminar
en la nit més ditxosa....

«En la plaza tocan á fuego en medio de las protestas del público, clavando al buey el Valiente y Marquesito tres pares y medio de rehiletes.»

los auzellets cantant
a festejarlo van
ab sa veu melindrosa...

sentiam baixar de dalt, pujar de baix,
venir dels costats lo plaer pur, lo
plaer propi dels deus.

«Zahori cogea los trastos, y al brindar es abucheado por el público, que no quiere que se mate al 'manso'. Hace el diestro la faena de cualquier manera y pincha sin soltar. Media estocada atravesada, otra media atra-
vesada volviendo la cara y un des-
cabello. Todavía dura la bronca que no se ha interrumpido en toda la li-
dia del mansote.»

En lo teatre sentiam, satisfentnos la tendencia, que naturalment té l'home a tot lo sublim y maravellós, lo precios

Sota d'un sálzer sentada una nina Trena joyosa son rich cabell d'or;

Ab arena anavan tapant en lo torín los regueróns de sanch de las bestias sacrificadas sens gloria ni profit y, en lo teatre, sentint olor de violetas, murmurí de fonts, tilileig de fullas, brunzir d'abellas, cant de caderneras, sugerit per la plácida cansó que seguia:

Es son mirall fresca font cristalina, Son sos adornos violetas del bosch...

«Fué el toro de la tarde: buen mozo, negro, bragado y ancho de cuerna; de libras y piés; saltó tres veces la barrera poniendo el morrillo una de ellas encima de la maroma llevando el espanto á la gradería ¡Si no fué nada! ¡Si solo quiso asomarse para ver tanta gracia y tanta sal! ¡Olé y viva tu mare!»

Era esperat per tothom lo delicios cant La mort de l'escolà: regnava la armonia arréu: en l'ambient, en la cara, en los trajes, en la llum, en la alegria.

A Monserrat tot plora
tot plora d'ahi ensà,
que allí a l'Església
s'es mort un escolà.....

y ab onades de sentiment obrava la música de mil maneras sobre'l sistema nervios, aixamplant lo cor, inspirant sentiments humans....

L'Església, oh Vergel
n'es vostre colomá....

«Y caso chusco: distraído un mono sabio, no vió venir al toro hasta tenerlo encima, y en su precipitación y jindama no supo saltar la barrera quedando pegado á la fusta sin color y sin aliento; paróse el toro de repente, humeándose la ropilla sin atreverse á herirle: era de ver la cara del mono sabio sintiendo el cosquilleo de las astas del toro y hallándose á dos dedos de la muerte.»

A aquell que ahí us cantava
qui avuy no'l plorará?

seguian cantant ab onades vibrants de rítmica armonia, bebent tothom a doyo en las més puras fonts de l'Art.

«Levantse en las gradas frenética y con rigidez cataléptica una buena moza, esposa del mono sabio que estaba á la vista de San Pedro, miró á su esposo y calló, fijos los ojos y el labio temblón; su hijita levantó las manos tiendiendo los brazitos á su padre gritando: *papa, vingui desseguit... fuig, toro, no li fassis mal que es lo meu papa*, y el noble bruto no quisó carne de mono sabio y se retiró.»

Dins una blanca caixa
mirau que hermos está!

seguian cantant en lo teatre.

«Cuando el toro estaba lejos y el peligro había pasado, lleno de terror saltó el mono sabio la barrera y cayó desmayado en brazos de un municipal en medio de la rechifla de las gentes. Su esposa, por no ser menos, cayó desplomada en la gradería. No había quien pudiera consolar á la niñita ¡Pero, por qué tanto chillar?»

Oh dolsa Verge pia,
al cel deixéulo entrar....

Pobles de gustos tan diferents no son iguals; un abim los separa: mentre al torín gozaván veient homes en perill de mort, burlantse dels més cars sentiments, recreant la vista ab escampall de tripas, sanch y bestias mortas, en lo teatre cantavan tots plens de plaer.

Dolsa Catalunya,
patria del meu cor,
quan de tu s'allunya
d'anyoransa's mort.

JOAQUÍN PANADÉS.

LO BALL DE LA PUNYALADA

Las costums, com los homes, com tot, se gastan y's fan vellas y moren. Mes, tenen en ventatja que, si de vell ningú'n passa, las costums, viuen qui sab quan temps; perduran, s'eternisan... Y las malas costums, encara duran més.

Lo cert és que'l primers concorrents d'aquell establecimiento ja fa sora anys que jauen a la sombra dels xiprers. Ab tot, ell, arreconat en un extrém de la població, s'aguanta, no diré fort, però si encartronat y en disposición d'allargar mitja centuria encara: o potser una centuria y tot qui sab?

Lo primer propietari,—desde allora ensa n'hi han hagut un futral,—carregant-hi un bon xich de poesía, lo batejá ab lo nom de «Café del Pensil»; però el poble, que per las trassas no n'era gaire amich de noms romántichs, hi feu lo desentès, y li carregá un alias plé de mala intención: «Café de las matzinás».

Y «Café de las matzinás» li quedá fins aquell dia que las primeras clarors de l'aubada mostraren a la gent matinera, estés a ne'l brançal de la porta, un home mort d'un cop de ganivet.

No se'n tregué l'aigua clara per més que s'hi posá de punta la justicia. L'amo de las «Matzinás» no'n sabia ni un mot d'aquell drama, y's vehins res ne sabían tampoc; ningú'n sabia res... Enterraren al mort, que, si val a dirlo tot, era una bona pessa, y aquí s'acabá'l qüento. Però desde aquell dia l'aliás de las «matzinás» sigué substituit pel de «La Punyalada». Ja era justificat per això.

Donchs, com anavam dient, hi han coses que'l desafian al temps: lo «Café de la Punyalada» n'és una bona prova; si bé ha anat molt a menos d'un quant de temps ensa. Sostenint lo nom de café, baixá a la categoría de cafetí de darrer ordre; descendí al grau de cervecería barata malgrat no despatxáren ni una gota de cervesa, y a redors d'aquest nom, s'arreconaren taules y cadiras, s'hi construí un taulell de taberna, y s'obriren las portas als parroquiáns del xav de aguardient. Tot sota'l lema venerable de «Cervecería del Pensil», pintat ab color blau partdemunt de la porta.

Y no és pas que hagi estat refractari als avensos del temps: ben al revés. Lo quinquer de petroli subsistí al llum d'oli de cremallots fulmosos, tant mancats de claror com sobres d'olors irrespirables; y'l gas, més endavant, subsistí al quinquer, y al gas la pera eléctrica. Y aquests canvis de llum foren acompañats d'altres avensos menys materials. Així s'ha vist que, ab los anys, han sigut dadas de baixa, las guitarras primer, y més endavant las bandurrias, acordeóns y flautas, quedant amo del camp lo democràtic piano de manubri, que canta la llissó, per més que'l músichs ne diguin las mil pestes y'l bescantin, sense malgar sofals, y lo que és més, sense la més petita espíada.

Heus aquí una condició que parla forsa en favor de l'establecimiento: may ha sapigut passaren sense que una música més o menys inspirada li amenisés las horas d'alegria y esbarjo, y las de tristesa quan s'hi topan també, y las de fronda, que de tot hi ha hagut, y n'hi ha encara cullita en aquella vinya, que no és pas del Senyor.

Siga com siga, las horas d'alegria són las que abundan més. Las altres, passan com ruixadas d'istiú: las tristes més que cap, que al taulell hi ha'remy pera curar tristesses. Y pera curar la murria, s'obra l'axeta de las paraulas grossas o s'administra alguna bofetada com remey radi cal. La sangría ja és una mida extrema; no se'n abusa gaire: però s'usa, això sí, de tant en tant.

Una nit,—d'això ja fa molt temps,—s'organís un sarau. A la veu del reclam hi feran cap la flor y nata de las femelles d'aquells barris extréms de la ciutat. Desde allavors tenen aplicació práctica'l valsos, mazurkas y habaneras d'aquell heròich piano de manubri. Cada nit, desde allavors ensa, sense deixársen una, és represa la dansa. May de la vida s'han vist en lloc del món més ben marcats uns schotichs, ni a la mateixa Habana s'han ballat habaneras tant es llançadament repenjades com las que's balancejan a ne'l ball del Pensil.

En quant al personal, gaire recomanable no ho es pas; s'ha de dirigir que, per regla general, enfilan tant pel dret lo carrer del jutjat com lo que'l porta a casa. Y dich per regla general perquè hi han excepcions: los qui no tenen casa; y's qui tenen la dèria de que'l hi proporcioni la

justicia pis franch durant tot l'any.

Però és una alegria boja la que regna allí dins. Allí l'amor no'n ven, i qui s'ha de vendre!... Se'l llença, se'l provoca, s'adquireix a grapat, brutalment... Res de cors que batéguin a impuls d'un sentiment noblement altruista: tant sols s'hi nota l'espaume de la carn febrosa d'insints baixos de bestia assedegada...

Lo que fóra al carrer s'hi posa preu y s'ofereix als que passan, de vegadas, a dins d'aquell lloc, se disputa a cops de ganivet. L'amor del mascl se'l defensa ab las ungles, ab las dents, ab eynas a las mans, com no's defendarian pas las criñas propias amenassades d'un perill.

Altrament, fóra aquestas intimitats, que no ho son gaire, la festa resulta d'allò més animada. Y a més, no pot negarse que, com l'abim, com certa mena de perills, posseeix una llei de forsa estranya que atrau y encisa, y això és lo que las fa més perillosas aquestes reunions.

Diuen los qui n'han fet estudi, que aquests establecimientos, són vàlvulas per las quals s'hi expansiona lo que fermenta dins de las societats. Potser que si qu'en tenen de rahó los qui sostenen aquestes teories; jo no tinc de portàlschi la contraria. Després de tot, los meus quefers són lluny d'aquells indrets, y si algú cop hi passa, ja procuro que no m'arribi sobre cap esquitx.

Non fem cas, donchs, y que segueixi la dansa. Lo que deya'l sereño, que a la quuenta tira per filosof, l'altra nit, referintse a una disputa que s'acabá ab sangría:

—Y deixéulos estar... massa que's fan la sentencia els ab ells... Lo únic que'n val menos, y encara bés ho prén prou a la galana, és lo Sufragi Universal...

Molt ben dit! Sí, senyors; molt ben dit!

FRANC. CARBÓ.

La comèdia de l'Arrendataria de consums

L'actual empresa arrendataria dels consums, no tenintne prou, sens dubte, ab exigir tarifas altíssimas, ab procediments tan especials que han provocat l'irritació de tot Tarragona, donantse'l cas de que oficialment

l'Ajuntament y la Cambra de Comers protestessin de la forma ab que ve fentse la recaudació de tan inicu, impost, vol burlarse de tots y de la població en massa afectant una desocupació sens exemple.

Perquè no sembla sinó que a la arrendataria de consums, a l'adjudicació de la subasta, se li adjudiqués també lo dret de mofarse de Corporacions y entitats respectables, de tot quan representa aquí vida, de tots quants veuen sos interessos compromesos, sa normalitat perduda, pels egoismes insaciabls d'una empresa sols amatenta a fer diners, costi lo que costi, a salvarse ab procediments que jamay fins ara havíen sigut empleats y que's toleran per part de les autoritats sens preocuparse gaire de las gravíssimas conseqüències que'l dia menys pensat poden portar, y portaran sens dubte, semblants mètodes.

Tothom sab que l'arrendataria de consums és un Sr. Guijarro, qui recorrt quedará per sempre més gravat en l'història de nostra benvolguda ciutat, com a cap y causa de sa despoblació constant y de sa ruina, si tenim la desgracia d'haverlo de soportar los cinqu anys del contracte. Aquest senyor prengué possessió de l'arrendament dels consums, implantà la recaudació d'una manera que fa feretat, y deixant aquí un representant, se'n anà tranquilament a Murcia a esperar los fruits de son negoc.

De lo que deurán y deuen ésser las ordres que deixá aquí, ne responden los fets. Lo públic s'ha anat adonant de que s'exigia moltes vegadas lo que no podía exigir-se, y a las reclamacions se contesta invariablement lo mateix sempre; no està el Sr. Guijarro y yo no puedo resoldre esto hasta que el venga. Aqueix és lo clixé que s'ha adoptat pera guanyar temps, y a tan poc serio procediment s'acut en una sèrie de qüestions que hi ha pendents.

¿Qué vol cobrar-se per la sal destinada a industria lo que'l reglament no autorisa y's reclama? No puede resoldre; hay que esperar á que venga el Sr. Guijarro. Que, faltant al conveni dit de piperia vol interve nir-se las fàbricas d'alcohols buscant una nova tributació y s'acut a la Arrendataria. Hay que esperar á que venga el Sr. Guijarro. Que l'Ajuntament vol tractar de rebaixar tarifas? Donchs, se passa temps, y no's contesta, a pretext de que vindrà'l senyor Guijarro.

Y entretant segueixen cobrants drets sobre la sal, que no poden cobrarse, segueixen intervinguts als fàbrics que no poden estar y se'ls arrendatari burlantse de l'Ajuntament, ab una despreocupació jamay vista.

Perquè cal dirlo clar y net. L'esalt o bò, sigui aquí o sigui a fóra, no pot admetre's de cap manera, no deu tolerar-se ni un moment més.

L'arrendataria té aquí un negoci montat; ell personalment o son apoderat legal deuen resoldre las qüestions que's presentin, puig

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

DE LA COMARCA

Constantí.—Lo diumenge passat morí cristianament a l'edat de 70 anys, y'l dilluns enterraren, nostre bon amic D. Joseph Torrens y Goloróns. Havia estat alcalde y era en l'actualitat fiscal municipal; feya nou anys que era Cabo del somiat d'aquesta vila y en proba d'amistat y respecte dotze individuus del cós ab atxes accompanyaren lo cadavre. Era una bella persona, puig havent figurat y près part activa en la política local per espay de molts anys, ha mort sens deixar enemichs, y ben claras s'han vist las simpatias ab que comptava, puig han assistit a l'enterro, tot sent dia de treball, més de 200 homes, entre's que varem veure al Sr. Alcalde de Tarragona y al sabi metge barceloní Dr. Girona, cunyat del finat.

Rebi sa atrubulada família nostre pésam y serveixili de consol lo veurer la part que la vila ha près en son dol.

L'hivern vinent ja tindèm llum elèctrica, puig l'encarregat de posar-la està acabant uns estudis a Mora y una volta liure de compromisos vindrà a fer la consegüent instalació en aquesta vila.

Desd'el dilluns que'n menjèm lo pà a 16 rals l'arroba; feya temps qu'el pagabam a 17; no és molta la rebaixa, però Déu n'hi dó.

Las obres de restauració de l'iglesia parroquial van seguir son curs: està encarregat de la pintura lo tarragoní En Manel Ferreté, que ha estat molt encertat en lo decorat de nostre temple. Per cert qu'el mestre de casas Juan Vivas ha donat proves de sa intel·ligència aixecant, ab taulons vells, d'arestas menjades y testas rodones, una embestida de més de 100 pams d'alsada. Déu fassi que s'acabin las obras sense que ningú prengui mal.

Durant lo mes passat se sacrificaren a l'eschorxedor 59 moltens y 13 tocinos que devengaren 180'50 pesetas de drets de matansa. Se calcula que durant lo mes, las gallineras han mort unes 70 gallines.

Adelantant los treballs y aumentan las adhesions pera formar una agrupació catalanista. La llevó que's va sembrar en lo mitín del 29 de maig era bona y la terra sahonada; es de esperar que florirà y granarà produint bona cullita.

Preguem als guardas jurats que vigilin als cassadors, puig n'hi ha algun que no content ab atropellarlo sin sense llicència en lo temps de cassa, ara, durant la veda, no's pot aguantar y ha de treure a passeig massa sovint los cunillés. Si algú dia te un disgust ell se l'haurà buscat.

Pocas vendes s'han fet l'última setmana. No obstant, los preus corrents són los següents: vi blanch a 27 pesetas la carga de 121'6 litres y'l negre a 29 pts.; las avellanadas a 37 pts. lo sach de 58 kilos; las garrofes a 5 pts. lo quintà; lo blat a 14 pts. quartera; l'ordi a 8 pts. y l'oli a 3'50 pts. lo cortà.

NOVAS

Una de las circumstancies més característiques de la prempsa local és la facilitat ab que qualsevol persona de les que vol feners felissos, troba obertas sas columnas pera que'l defensi.

Cada vegada que això succeeix la impresió que sentim no pot ésser més descoratadora. Ara ultimament hem notat ab la més profonda pena, lo occregut ab motiu del célebre assumptu dels censals denunciats pel Sr. D. Valentín Requena.

Hi ha que confessar qu'el *Diario de Tarragona* començà disparant bala rasa contra dit senyor, mes prompte amainà, y sentiriam que la rectificació obéis a l'ordre de consideracions que fa l'*Heraldo de Tarragona*, puig lo periodista dèu tindrer pit pera sostener la veritat y més encara quan se vol emplear, pera coneguer lo silenci, certa classe d'arguments.

Més si'l *Diario de Tarragona* començà atacant al Sr. Requena, ni

aquest treball han près *La Opinió de la Provincia* y l'*Herold de Tarragona*. Lo primer de dits diaris, d'una manera clara y terminant, ha fet la defensa del Sr. Requena y'l segón, de modo encobert, se posa també al costat del comprador, denunciador o lo que sigui.

Y aquesta és la missió de la prempsa local en semblants cassos? preguntém nosaltres? ¿Poden los aludits diaris fonamentar sos solts de gazeta en que diuen qu'el negoci del senyor Requena és perfectament legal? ¿Es aixís còm se presta ajuda y favor als propietaris amenassats en sos interessos per un senyor que sols s'ha recordat de Tarragona pera venir a donarli malsdecap?

Nosaltres entenèm tot lo contrari y ja en nostre número anterior citarem dues sentencias del Tribunal Suprèm en las que's declara qu'els censals prescriuen, y com estèm convencuts que lo que pretén lo senyor Requena no és legal, invitèm als diaris *La Opinió de la Provincia*, l'*Herold de Tarragona* y *Diario de Tarragona*, que'ns fassin coneixer las disposicions legals ab que's funda lo Sr. Requena, la discutirèm y entre tots ajudarèm a qu'els propietaris sápiguen a qu'atendres en assumto tan important.

Ab un senzill solt y fent afirmacions concretas sens fonamentarlas, poden tractarshi certs assumpts de poca importància; jamay qüestions que'n tenen tanta com la que pretén portar a cap lo Sr. Requena, a qui consti que no coneixèm, mes que ab seguretat, a l'emprender lo negoci, dèu haver comptat ab lo fácil que li seria a Tarragona tindre bona part de la prempsa a son favor, dividir l'opinió y batrer los propietaris aïsaladament, un a un, y d'aquesta manera fer la seva sens que ningú s'oposi a sas extranyas pretensions.

Havèm vist ab gust que s'han censat los treballs de neteja de la claveguera del Port.

La feina que ara's fa no consisteix més en treure la runa que hi ha acumulada adins de la claveguera, y fóra molt convenient que l'arquitecte municipal se'n ocupés fent de manera que no's tornés a omplir.

Sembla qu'els carros que abocan la runa per allà apropi, són la causa principal de que's vagi omplint, formant munts de runa que dificultan la sortida de l'aigua bruta que va depositant dins de la claveguera tots los detritus que arrasta, fent pujar aixís poch lo nivell, esparrançant l'aigua pels costats de las parets. Es en aquesta forma que l'aigua fugint de son camí natural se va infiltrant pels soterrans de totes las casas, causant los consegüents perjudicis tant en las construccions com en la salut pública.

Qui sab si constraint devant de la boca de la claveguera un tròs de paret que potser bastaría que fos de pedra seca, s'evitaria que la runa dels carros anés a pararhi devant, deixant aixís d'ocasionar tals destorbs.

Lo Sr. Pujol que d'aquestas coses ne sab més que nosaltres, té la paraula.

Ha mort a Quintanar de la Orden, província de Toledo, un fill de Tarragona, tinent de l'arma d'Infanteria, D. Marcelino Navarro, que comptava en aquesta ciutat, especialment entre'l jovent, grans simpatias.

Quan la vida li somreya, voltat de benestar, d'amor, d'esposa y de fills, la febre tifoidea l'ha arrebatat en pochs días. Deix en lo major desconsol a sa mare y dos germanetas que encara viuen a Tarragona.

Aquesta Redacció, que compta ab molts amics del difunt, amics de estudis, d'alegrías y tristesas, s'associa de debò en lo dolor que han de sentir tots los de sa familia, y envia a Quintanar, son poble adoptiu, ahont quedan sa desconsolada viuda y sos tendres fillets, l'expressió de sos sentiments més intensos per la pèrdua irreparable que han tingut.

Que descansi en pau en Navarro, nostre bon amic!!

Crida molt l'atenció dels que acostuman a passejar per l'Esplanada la grossa quantitat d'escarabats que'll brill de las llumaneras voltaicas atrauen de ben lluny.

Com que l'acte que aquests animalets portan a cap és inconscient y té per finalitat la pèrdua de la vida, creyem que las autoritats corresponents se'n tindrian d'ocupar, arribant a l'adopció de midas excepcionals, si necessari fós.

Es un cas d'altruisme. Y que las circumstancies en que aquests fets terribles se van desenrotllant, presentan tota mena d'aggravants, fins la de nocturnitat.

Oh! y las desgracias que poden ocasionar. L'altra nit un senyor que anava mitj endormiscat, ensopagé ab un d'aquests animalsons que anava més furient que una bala, y li ha quedat a més del natural susto, un nas que sembla una tarota.

Havent mort **D. Pere Aragón**, Optich que desde molts anys venia dedicantse en aquest negoci, la **Viuda y Fills** de dit Sr. participan a sa nombrosa clientela que seguirán servintlos com fins ara.

Comte de Rius 10, 2.º 2.º

Los periódichs locals venen plens de ressenyas d'abusos de la companyia Arrendataria de Consums y la única autoritat que podría posar a la tal empresa a ralla, lo Gobernador Civil de la província, segueix fent lo sort a las queixas de la prempsa y del públich.

A tal extrèm han arrivat las cosas que'l dia que menos se pensi esclatarrà conflicto y allavors tot serán lamentacions y cridar al bon sentit y a l'ordre.

Si tal cosa ocurreix veurem que hi diu lo senyor Gobernador, fins ara indiferent a totes las súplicas, y fins als acorts de l'Ajuntament.

—Orfebrería religiosa y ornamentals d'Iglesia—J. CABALLÉ GOYENECHE.

Víctima de crudel enfermetat ha mort lo jove Pere Avila Munté, germà de nostre estimat company y ferm catalanista en Joseph Avila, a qui, lo mateix que als seus pares y demés familia envíen de cor nostre condol a l'ensembs que'ls hi desitjèm la resignació cristiana necessaria pera sopartar tanta desventura.

L'enterro tindrà lloc avuy, diumenge, a dos quarts de dotze, carrer de Rebollo, 8.

—Neurastenia.—Neurastenia Sugrañes.

Havèm tingut lo gust de veure al diputat per aquesta circumscripcio Sr. Nougués, que aquests darrers dies ha pres una part ben brillant en la discussió del projecte sobre alcohol, que donada la manera com l'ha tractat, presentant bon nombre d'esmenas, se veu bé que ha sigut, per part de dit senyor, objecte de forsa estudi.

De veritat lo felicitèm y forsa'n complauria que seguís per lo camí emprès. Res hi perdria Tarragona y la circumscripcio.

En una de los darreres sessions, lo regidor Sr. Miró, proposà que l'Ajuntament s'interessés y treballés a favor del ferrocarril del Noguera-Pallarsa.

Es molt d'alabar la iniciativa del Sr. Miró y esperem que totas las corporacions de Tarragona pendràr part en quants treballs s'efectúin en un assumptu de tant interès pera aquesta ciutat.

També havèm de felicar al regidor Sr. Cavallé per la defensa que feu del dictamen refusant la solicitada subvenció pera'l monument a Castellar, puig si pera'n Verdaguer y pera altres coses més interessants que'n Castellar, no hi hagué fondos, tampoc ni podja haver ara.

No'n dol fer justicia als qui se la mereixin.

—Convalecencias.—Ovi Lecitina Giol.

Lo diumenge passat tingueren lloch las carreras de bicicletes anunciadas.

Lo premi del campeonat de la província que era la part més important del programa, fou guanyat pel nostre amic en Joan Maria Soler y Gonçal, que ab 3 horas, 59 minuts 35 segons, donà compte exacte d'un recorregut de 100 kilòmetres.

Contra lo que és d'esperar en aquesta classe de festas, no hi hagué que lamentar desgracies personals de major quantia. Lo que quedà malparat foren varis bicicletes ab fortas contusions de pronòstich reservat.

S'està esperant una segona fornada de creus per contentar una porció de gent que ha quedat forsa malhumerada.

Ja han tornat de Madrid los actors de la companyia del Romea, qui exit ha sigut colossal al dir de la premsa rotativa.

Fins sembla que's tracta de que En Borrás fassi d'aquí en avant de actor castellà. No li volèm donar cap consell, perque'ns sembla que ja ho és prou de gran, però, si fossim d'ell, preferiríam continuar essent lo que fins ara: *un petit amo a casa nostra y no un gran mosso a la casa dels altres*.

—Camisas y corbatas alta novata. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

La Societat Mútua de Propietaris recorda novament als seus socis que pera oposarse al pago dels censals publicats al *Boletín oficial*, deuen passar pel domicili de son procurador, D. Santiago Vallvé, de 9 a 10 del matí y de 3 a 5 de la tarda.

—Pernils gallegos Sobressadas de Mallorca. Sixto Villalba, San Miquel, 23.

L'esposa de nostre bon amic y company D. Enrich Solé, ha donat a lloch ab tota felicitat una hermosa nena.

Nostra enhorabona més completa.

Cansat de probar específichs sens cap resultat, l'únich que m'ha fet surtit espessissim cabell a la calva més gran qu'el meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servei diari d'encàrrecs de Tarragona a Barcelona y viceversa

DE

BOXÓ Y FORCADA

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinada) y carrer de la Nau, 9, fuster.

A Barcelona: Portaferrisa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Cervesa

de primera qualitat, se serveix á prèus reduïts en l'acreditat establenit

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y prèus econòmichs.

SVENSKA LLOYD

LÍNIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHEMBURG

SERVEI BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA YLS PORTS ESCANDINAU

Lo bonich vapor suech **Albania**, sortirà del 29 al 30 Juny, admetent càrrega pera Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristiani, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundsvall Stettin, Danzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanya y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

Company Valenciana de Navegació

Línia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grau, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera Marsella y Génova, los dimars de cada setmana escala la quinzenal a Llorna.

Pera Valeneia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva los dijous de cada setmana.

Viages extraordinaris a Marsella y Niza.

S'admet passatge y càrrega á nolis redunits.

L'ESPERANSA

Compania anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
Gerent.....	Don Vicens Piera y Brils
Secretari general.....	Don Joseph M. Lorjurt y Barbany
Inspector general.....	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
	Don Edelmir Borrás y Lozano
	Don August Vidal y Parera
	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuaries DE FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellar y más agradable

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hiposofits de cals y de sosa.

Aprovada y recomenada pels Colegis de Metges y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marítim y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotollo físich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necesaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarrós, tisiss, escròfulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzéms de drogas:
A Tarragona, Major, 14

Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim iò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer mellor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanales o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
Ilustracion Artística, **Ira Moda Elegante ilustrada,**
 Album Salon, Salón de la Moda
Ilustracion Española y **Ira Ultima Moda.**
 Americana
y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

La Confiança

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)
TARRAGONA

Gabinet y Clínica Dental

DE
A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, employmadas y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totes classes.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

24, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Gran fàbrica de braguers

24, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

24, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)